

P R O I E C T

de candidatură

privind principalele obiective urmărite în eventualitatea
obținerii mandatului de membru al

Consiliului Superior al Magistraturii

Judecător

Denisa-Angelica Stănișor

Cuprins

Misiune și viziune	3
Consolidarea independenței justiției.....	5
I. O strategie de resurse umane coerentă și promovarea valorii și meritocrației în procesul de selecție.....	6
II. Volumul de activitate și normarea muncii.....	7
III. Salarizarea și pensiile judecătorilor.....	8
IV. Consolidarea statutului judecătorilor.....	11
V. Îmbunătățirea condițiilor de muncă, premisă a împlinirii misiunii ÎCCJ.	
a) Digitalizarea – componentă a performanței justiției.....	13
b) Infrastructura sistemului judiciar.....	14
Nevoi identificate și posibile soluții.....	15
Concluzii.....	17

Misiune și viziune

Mandatul de reprezentant al Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii reprezintă capitalizarea **încrederii corpului profesional** de elită al instanței supreme în calitățile profesionale și personale ale unuia din judecătorii săi, iar această încredere trebuie să își găsească expresia în exercitarea atribuțiilor membrului CSM pe întreaga durată a mandatului. Reprezentativitatea aleșilor corpului profesional al magistraților și în consecință legitimitatea deciziilor acestora au fost nu de puține ori puse în discuție de chiar cei care și-au exprimat încrederea într-un candidat. Un reprezentant ales care nu se bucură de încrederea propriilor săi colegi nu poate să fie un exponent al încrederii în actul de justiție, componentă esențială a statului de drept și valoare fundamentală a democrației. În ceea ce mă privește, în eventualitatea alegerii mele, îmi doresc să validez prin fiecare decizie adoptată încrederea colegilor acordată prin votul exprimat în favoarea mea. Deși votul exprimat de reprezentantul ÎCCJ în cadrul CSM este unul individual, în opinia mea, el poartă încărcătura și trebuie să reflecte voința majorității membrilor instanței supreme, așa cum rezultă ea din consultarea permanentă a colegilor, consultare întemeiată pe principiile deplinei transparențe, a bunei-credințe, respectului și egalității între colegi.

Sunt judecător în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal, dar îmi propun să fiu un apărător al imaginii și intereselor instanței supreme în ansamblul său, precum și al colegilor din cadrul **tuturor celor patru secții**, indiferent dacă aceștia vor susține sau nu prezenta candidatură.

În opinia mea, odată ales, reprezentantul Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii nu ar trebui să se izoleze într-un turn de fildeș, ci ar trebui să rămână fidel relației de încredere cu judecătorii instanței supreme pe care alegerea sa a consfințit-o, să rămână într-o **relație de permanentă comunicare și consultare cu colegii** pe care îi reprezintă, să contribuie la **transparentizarea** modului de adoptare a deciziilor în cadrul acestei autorități, mai ales când aceste decizii îi privesc direct pe colegii săi, să cultive receptivitatea și disponibilitatea în găsirea unor soluții care să se bucure de o acceptare cât mai largă în rândurile acestora.

Sistemul judiciar român, inclusiv la nivelul CSM și al instanței supreme are nevoie să lase în urmă perioadele de continuă frământare, tensiune și frustrare, de polarizare a opiniei și manifestări excesive, pentru a ajunge la calm, echilibru și maturitate. Dacă voi fi aleasă, îmi propun să fiu un vector de **unitate și echilibru** în cadrul CSM, dar și între membrii instanței supreme, indiferent de secția din care provin

și să evit polarizarea și absolutizarea punctelor de vedere exprimate de colegi, pe care voi încerca să le compatibilizez, pentru a asigura un climat de liniște, curtoazie și eleganță profesională care să consolideze încrederea în profesionalismul instanței supreme.

Consider că sistemul judiciar român, inclusiv Consiliul Superior al Magistraturii ca garant al independenței sale, are nevoie de stabilitate și echilibru în interiorul său și pentru a se bucura de respectul, autoritatea și încrederea care i se cuvin în raporturile cu celelalte puteri ale statului și justițiabilii, elemente fără de care nu își poate îndeplini funcția esențială într-un stat de drept. Am pus acest proiect sub **semnul echilibrului și stabilității**, noțiuni care nu sunt sinonime cu rezistența la schimbare sau conservatorismul. Acest echilibru nu poate fi conceput decât printr-o reîntoarcere la valori, principii și reperele care să reșeze în matca firescului activitatea în cadrul Consiliului. Îmi doresc să contribui la consolidarea imaginii Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței sistemului judiciar prin exercitarea mandatului cu bună-credință și respect pentru colegi și încrederea acordată și printr-o conduită profesională ireproșabilă, lipsită de ambiguități și controversate.

Având o experiență profesională de peste 28 de ani ca judecător, perioadă în care am activat exclusiv în instanță și am ocupat și funcții de conducere, am avut astfel posibilitatea de a cunoaște în profunzime sistemul judiciar român treaptă cu treaptă.

Cu intenția de a pune experiența astfel acumulată și întreaga mea capacitate profesională la dispoziția colegilor judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, îmi exprim dorința și, în eventualitatea alegerii, îmi asum responsabilitatea de a îi reprezenta în Consiliu, în speranța că această experiență poate profita Consiliului Superior al Magistraturii, dar și sistemului judiciar în ansamblul său și îmi va permite să îmi îndeplinesc obiectivele pe care le propun prin acest proiect.

PRINCIPALELE OBIECTIVE URMĂRITE

A) Consolidarea independenței sistemului judiciar

Consiliul Superior al Magistraturii este, potrivit art. 133 alin.(1) din Constituția României, garantul independenței justiției, revenindu-i atribuții sub toate aspectele la care independența se referă, externă și internă, individuală sau de sistem, statutară, funcțională și, nu în ultimul rând, financiară.

Independența nu este o noțiune abstractă, ci acoperă o varietate de aspecte de la sfera înaltă a echilibrului puterilor statului și interacțiunilor dintre aceste puteri, până la percepția opiniei publice asupra justiției și presupune garanții ce însoțesc întreaga carieră a unui judecător: de la pregătire, numire, remunerație, până la promovarea la instanța supremă și pensionare sau sancționare disciplinară, iar Consiliul Superior al Magistraturii este chemat să asigure independența justiției și a fiecărui judecător prin consolidarea tuturor acestor garanții.

Cu precădere, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să aibă un mesaj ferm și coerent în raporturile cu celelalte puteri ale statului, din care să rezulte fără urmă de îndoială că justiția nu poate fi folosită în scopul câștigării de capital electoral sau în scopul tranșării unor dispute politice.

Tocmai în acest scop, Consiliul Superior al Magistraturii, dar și sistemul judiciar pe care îl reprezintă, trebuie să câștige încrederea publicului și sprijinul său printr-o activitate excelentă și transparentă și prin răspundere, care fundamentează legitimitatea sa funcțională, care dublează legitimitatea sa constituțională ca garant al independenței sistemului judiciar. În cazul unui conflict cu celelalte puteri ale statului, suportul public va depinde într-o mare măsură de legitimitatea percepută a Consiliului¹.

Totodată, Consiliul trebuie să funcționeze într-un mod transparent, motivând deciziile și procedurile sale, fiind astfel responsabil. De asemenea, Consiliul trebuie să fie receptiv față de critici și dispus să își îmbunătățească constant activitatea, aspecte ce au o importanță deosebită în dialogul cu alte puteri ale statului și cu societatea civilă².

Nu în ultimul rând, relațiile Consiliului cu celelalte puteri ale statului trebuie să se bazeze pe o cultură a respectării statului de drept și a rolului CSM, inclusiv o implicare activă, nu doar formală în dialogul cu acestea în special atunci când oferă o opinie cu

¹ În acest sens este și Avizul CCJE nr. 24 (2021): Evoluția consiliilor judiciare și rolul acestora în cadrul sistemelor judiciare independente și imparțiale;

² *Idem*, pct.18;

privire la proiectele legislative, dialog care trebuie să se desfășoare într-o atmosferă de respect reciproc³.

Voi dezvolta în cele ce urmează obiectivele urmărite cu un impact deosebit asupra carierei judecătorilor instanței supreme, conștientă fiind că diversitatea provocărilor cărora va trebui să le răspund este una mult mai largă.

I) Strategie de resurse umane coerentă și promovarea valorii și meritocrației în procedurile de selecție

Înalta Curte de Casație și Justiție este una dintre cele mai încărcate instanțe supreme din Europa, ceea ce constituie inclusiv un obstacol în desăvârșirea rolului său constituțional privind unificarea jurisprudenței la nivel național.

Îmi propun să folosesc toate pârghiile oferite de calitatea de membru CSM pentru a ameliora această situație, unanim recunoscută, dar cu privire la care măsurile adoptate s-au dovedit a fi insuficiente.

Procedurile de promovare la ÎCCJ, de multe ori finalizate prin neocuparea tuturor locurilor vacante au generat nu de puține ori frustrări în rândul colectivului supraaglomerat al instanței supreme. Ocuparea tuturor posturilor de judecător ale Înaltei Curți, prin organizarea rapidă a unor proceduri de promovare eficiente și transparente va fi un deziderat important al mandatului meu, dacă voi fi aleasă.

Lipsa de implicare a colectivului judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în evaluarea candidaților a făcut ca aceștia să perceapă uneori aceste proceduri ca fiind lipsite de transparență.

Ultimele modificări aduse *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție* au constituit un pas important spre o mai mare previzibilitate și transparență a procedurii. Îmi propun să consult colegii cu privire la găsirea unei modalități de selecție în care consultarea colectivului ÎCCJ să joace un rol important și care să asigure un mecanism apt să promoveze profilul dezirabil pentru această demnitate. Consider că orice modificări aduse procedurii de promovare la ÎCCJ trebuie să se bucure de largă acceptare a colectivului ÎCCJ care trebuie consultat și implicat în acest proces.

³ *Idem*, pct.40, 41.

Schimbul rapid al generațiilor de judecători la Înalta Curte de Casație și Justiție constituie, de asemenea, o vulnerabilitate care trebuie prioritizată de către viitorul Consiliu, iar reprezentanții ÎCCJ în Consiliu, alături de președintele instanței supreme trebuie să contribuie la găsirea unor soluții pentru ca instanța supremă să devină atractivă nu doar în vederea promovării, ci și în vederea continuării activității profesionale pe o durată cât mai îndelungată. Comunicarea și colaborarea corectă, completă și deschisă a reprezentanților aleși în CSM cu întreg colectivul de judecători al instanței supreme reprezintă o condiție esențială în realizarea unui climat organizațional sănătos, bazat pe un proces decizional participativ, care să permită implicarea corpului de elită al ÎCCJ și valorizarea experienței acestora și să reprezinte sub aspect motivațional un stimulent pentru continuarea activității în cadrul instanței supreme.

II) Volumul de activitate și normarea muncii

Tendința de creștere a volumului de activitate al instanței supreme, prin prisma unei arii tot mai largi de competență și a numărului tot mai mare de acte normative speciale, modificarea rapidă, uneori chiar conjuncturală a legislației sunt factori care vulnerabilizează instanța supremă. Volumul foarte ridicat de activitate reprezintă în sine un risc asupra calității actului de justiție, dar și un factor de stres uman care în cele din urmă își va lăsa amprenta asupra sănătății, dar și asupra calității activității judecătorilor.

Îmi propun ca în exercitarea atribuțiilor plenului CSM de avizare a actelor normative cu impact asupra justiției și activității de judecată să susțin întotdeauna o justă așezare a competenței, o degrevare de cauzele care nu prezintă complexitatea care să justifice soluționarea lor la Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru a permite instanței supreme deplina asumare și realizare a rolului constituțional privind unificarea jurisprudenței la nivel național. CSM, ca garant al independenței sistemului judiciar trebuie să se implice activ în semnalarea acelor chestiuni care necesită intervenția legislativă, inclusiv în scopul regândirii competențelor, astfel încât activitatea instanței supreme să fie centrată pe rolul său de unificator al practicii judiciare.

La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție se impune cu necesitate o mai bună coordonare a responsabilităților magistraților-asistenți, grefierilor de ședință, grefierilor arhivari, grefierilor dactilografici, restul personalului auxiliar, astfel încât judecătorul să fie degrevat de activitățile mai puțin complexe, permițându-i să se concentreze pe cele care necesită cu adevărat atenția sa.

III) Salarizarea și pensiile judecătorilor

La fel ca inamovibilitatea membrilor organismului vizat, perceperea de către aceștia a unei remunerații cu un nivel adecvat în raport cu importanța funcțiilor pe care le exercită constituie o garanție inerentă independenței judecătorilor, ca esență a conceptului de „*tribunal independent*”, consacrat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.⁴ Independența financiară a judecătorului a fost afirmată în mod constant în documentele internaționale⁵, iar jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este constantă și în concordanță cu cea a Curții de Justiție a Uniunii Europene în acest sens. Nivelul remunerării și al cuantumului pensiilor magistraților nu reprezintă nici privilegii de clasă, nici o încălcare a principiului egalității în fața legii și nici beneficii exorbitante, așa cum se insinuează uneori în mesaje menite să manipuleze cu ignorarea realității, ci o compensație parțială corespunzătoare, pe de o parte, interdicției exercitării unor drepturi fundamentale precum drepturile exclusiv politice (dreptul de a fi ales și dreptul de a face parte din partide politice) și drepturile social-economice (cum ar fi dreptul la negocieri colective, dreptul la grevă sau libertatea economică), și, pe de altă parte, corespunzătoare incompatibilităților stabilite la nivel constituțional și legislativ pe parcursul întregii cariere profesionale (incompatibilitatea cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior etc.).

Dacă rolul instanței supreme de cheie de boltă a sistemului jurisdicțional românesc este pe deplin recunoscut, această ierarhizare nu se regăsește și în privința salarizării magistraților instanței supreme, a căror grilă de salarizare îi situează pe aceștia cu foarte puțin deasupra unui judecător de curte de apel și cu mult în urma unor colegi care beneficiază de diferite sporuri și indemnizații, existând astfel o disproporție vădită între importanța și prestigiul funcției deținute, dublate de responsabilitatea și volumul de muncă aferente, pe de o parte și nivelul salarial actual, pe de altă parte. Această realitate a condus la situații greu acceptabile în care judecătorii instanței supreme au trebuit să se adreseze instanțelor de judecată pentru recunoașterea drepturilor salariale și așezarea acestora pe principii nediscriminatorii.

⁴ a se vedea Hotărârea din 19 septembrie 2006, Wilson, C-506/04, punctul 51; C-64/16 și Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, pct.45;

⁵ Principiile fundamentale privind independența magistraturii, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august-6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985, care prevăd în mod expres prin art. 11 că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege”, precum și dispozițiile art. 6.4 din Carta europeană privind statutul judecătorilor, adoptată în anul 1998, care prevăd că „În mod special, statutul garantează judecătorului sau judecătoarei care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională”.

Promovarea la instanța supremă reprezintă visul de desăvârșire profesională a fiecărui judecător și se obține după o carieră exemplară, în urma unui concurs dificil și de cele mai multe ori generator de frustrare. Cu toate acestea, acest pas uriaș în evoluția carierei nu se reflectă nici pe departe în nivel salarial, în actuala grilă de salarizare marcată de tendința de apropiere a coeficienților de ierarhizare proprii judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție de cei ai judecătorilor cu grad de curte de apel. O astfel de abordare nu ține seamă de realitățile sistemului, de importanța activității instanței supreme și de necesitatea atragerii unor judecători valoroși care pentru a își împlini visul de o viață de a promova la instanța supremă trebuie să se confrunte cu necesitatea schimbării domiciliului în București, distanțarea de casă și familie nefiind nicicum compensată sub aspect salarial, spre deosebire de situația detașărilor în care se asigură atât diurna cât și transportul. Această realitate, alături de diferența enormă de muncă de la nivelul instanței supreme în comparație cu unele dintre curțile de apel, face ca foarte mulți colegi valoroși din țară să aleagă să nu promoveze niciodată la instanța supremă sau dacă o fac să se pensioneze foarte devreme.

În numeroase state europene (de exemplu, Cipru, Elveția, Italia, Luxemburg, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Portugalia, Ungaria, Slovenia), statutul judecătorilor, precum și pensia de serviciu fac obiectul unei legi speciale, întemeiat, în principal, pe specificul activității judecătorilor, pe rolul și importanța lor socială, pe riscul profesional, precum și pe incompatibilitățile și interdicțiile instituite prin Constituție sau prin lege.

Urmând același model, apreciez că Înalta Curte de Casație și Justiție ar trebui să aibă propria lege de salarizare, cu propria grilă, adecvată rolului său constituțional și specificului muncii sale, care să includă soluții de indexare automată a salariului cu indicele inflației și de compensare a disconfortului schimbării domiciliului și desprinderii de familie pentru colegii veniți din țară și care să găsească răspuns la anomalia existenței unei varietăți de niveluri salariale în plata în cadrul aceleiași instanțe, pentru magistrați aflați în situații similare sau chiar identice, anomalie generată de modul în care s-au interpretat și aplicat legile de salarizare în succesiunea lor de către ordonatorii de credite și de hotărârile judecătorești pronunțate în litigiile declanșate de magistrați, etc..

Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței justiției, îi revine sarcina dificilă, dar obligatorie, de a explica într-o manieră transparentă, dar fermă publicului larg, pentru care discuțiile pe tema salariilor magistraților capătă accente nepotrivite și virulente, precum și factorului politic, care a folosit uneori această temă în scop pur electoral, faptul că nivelul de salarizare a

magistraților în funcție nu este un privilegiu, ci o cerință indispensabilă garantării independenței acestora și trebuie să reflecte nu numai importanța socială a muncii, gradul ridicat de efort și supra-solicitare, dar trebuie să aibă și rolul de a compensa incompatibilitățile și restricțiile inerente acestei profesii și de a elimina tentațiile spre compromis ce pot fi generate de greutate și neajunsuri.

Garanția asigurării independenței judecătorilor în componenta sa economică implică nu doar remunerarea la un nivel înalt a muncii acestora, ci și oferirea ulterior încetării activității acestora a unui nivel al pensiei cât mai apropiat de cel al salariului avut înainte de pensionare, în acest sens fiind și recomandările și avizele organismelor internaționale cu preocupări în domeniul justiției, dar și jurisprudența Curții Constituționale în care s-a reținut că „*instituirea pensiei de serviciu [...] este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună [...] magistrații.*” și că aceasta „*nu reprezintă un privilegiu*”, tratamentul juridic diferit aplicabil magistraților sub aspectul dreptului la pensie fiind întemeiat pe statutul diferit și pe specificul activității acestei categorii profesionale.

Asigurarea stabilității financiare implică, însă, nu doar obligația de a menține dreptul magistraților la pensia de serviciu, ci și pe aceea de a nu suprima în mod nejustificat cuantumul acestui drept, așa cum s-a încercat recent prin instituirea unei taxe suplimentare de natură să încalce dispozițiile art. 44 din Constituția României, precum și pe cele ale art.1 din Protocolul nr.1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.⁶ În toate țările Uniunii Europene, este prevăzută prin Constituție obligativitatea statului de a garanta magistraților, odată cu retragerea din activitate, plata unei pensii al cărei nivel să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații, fixându-se pensii reprezentând 75 - 80% din această ultimă remunerație, fiind astfel transpuse adecvat Directivele nr. 86/378/CEE și nr. 96/97/CEE.

⁶ În Cauza Buchen împotriva Cehiei (2006), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că „limitarea nejustificată a unui drept recunoscut magistratului, cum ar fi o pensie de serviciu, drept nesocotit ulterior, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă pentru o asemenea îngrădire, constituie o privare de proprietate în sensul art.1 par.1 din Protocolul nr.1 la CEDO, dar și o discriminare în sensul art.14 din Constituție și art.1 din Protocolul nr.12”. În Cauza 5849/1972 (Muller c. Austriei), Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut expres că „o reducere substanțială a nivelului pensiei ar putea fi considerată ca afectând substanța dreptului de proprietate și, chiar a dreptului de a rămâne beneficiar al sistemului de asigurare de bătrânețe”. În Cauza 224/01/2003 (Köbler c. Austriei), Curtea a decis că „indemnizația de vechime în specialitate (ca și pensia de serviciu) constituie o primă de loialitate cu titlu de recompensă, dar, mai ales, cu efect compensator al privațiunilor, îngrădirilor și incompatibilităților suferite pe toată durata exercitării profesiei.”

Consiliului Superior al Magistraturii îi revine îndatorirea de a se opune ferm și cu argumente documentate și solide oricărui proiect de lege care ar tinde să elimine sau să limiteze dreptul la pensia de serviciu în coordonatele actuale, aceasta constituind o garanție esențială a unei justiții independente, eficiente și transparente.

Inițiativele legislative recente care au tins la eliminarea, condiționarea, supraimpozitarea sau limitarea acestui drept tradițional, inițiative ce au alimentat o permanentă frământare fie și la nivelul zvonului public, au vulnerabilizat instanța supremă și sistemul judiciar, generând un veritabil exod al magistraților care au lăsat astfel sistemul judiciar fără resursa umană esențială unui act de justiție de calitate. Chiar dacă magistratura este o vocație, fără certitudinea încheierii activității profesionale în coordonate echitabile, decente și previzibile, sistemul judiciar s-ar vedea în colaps.

IV) Consolidarea statutului judecătorilor

Răspunderea materială (civilă) a judecătorilor continuă să fie deficitar reglementată și să devină o amenințare la adresa independenței sistemului judiciar și prin urmare o vulnerabilitate a acestuia, fapt subliniat și de documentele internaționale. Consider că orice eventuală modificare a legilor justiției trebuie să își propună îmbunătățirea cadrului legislativ actual al răspunderii materiale a judecătorilor, în scopul asigurării independenței funcționale la care fac referire documentele internaționale în domeniu.

În acest sens, rapoartele Comisiei din cadrul MCV au inclus noile dispoziții privind răspunderea materială a judecătorilor printre elementele problematice ale reformelor legilor justiției⁷, iar Comisia de la Veneția a considerat problematice excluderea Plenului CSM de la procedură⁸ și faptul că rolul principal este conferit Ministerului Finanțelor Publice. Aceasta pentru că Ministerul Finanțelor Publice este un actor din afara puterii judecătorești, iar acesta *„nu ar trebui să aibă niciun rol în evaluarea existenței sau a cauzei unei erori judiciare”*. De asemenea, s-a arătat că ar fi preferabil ca acțiunea în regres prin care se urmărește angajarea răspunderii civile a judecătorului să nu intervină decât la încheierea procedurii disciplinare în fața CSM.

⁷ Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, COM(2018) 851 din 13 noiembrie 2018, paragraful 3.1, p. 3;

⁸ Avizul nr. 924/2018 al Comisiei de la Veneția cu privire la propunerile de modificare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, adoptat de Comisie la cea de a 116-a Reuniune Plenară (Veneția, 19-20 octombrie 2018), CDL-AD(2018) 017 (denumit în continuare „Avizul Comisiei din Veneția nr. 924/2018), punctul 115;

CCJE⁹ a subliniat sprijinul său în privința unei imunități funcționale absolute a judecătorilor. Potrivit acestui organ, doar reaua-credință ar trebui să atragă răspunderea judecătorilor pentru orice erori judiciare, respingând grava neglijență ca temei pentru răspunderea materială a judecătorilor din cauza dificultăților practice de interpretare și de aplicare a acestei noțiuni¹⁰. În opinia CCJE, ca principiu general, judecătorii ar trebui să fie scutiți complet de răspundere în ceea ce privește plângerile direct împotriva lor în legătură cu exercițiul de bună-credință al funcțiunii lor. Erorile juridice, fie că se referă la jurisdicție, fie la procedură, în aprecierea și aplicarea legii sau în evaluarea probelor, trebuie să fie rectificate prin apel; alte erori juridice care nu pot fi rectificate astfel (inclusiv de exemplu întârzierea excesivă) trebuie, cel mult, să conducă la o plângere a litigantului nesatisfăcut împotriva statului.¹¹

Concluzia CCJE este că nu este potrivit ca un judecător să fie expus, în ceea ce privește exercițiul funcțiilor juridice vreunei răspunderi personale, chiar prin despăgubirea statului, cu excepția cazului în care face o greșeală intenționată.

Pornind de la aceste argumente, consider că răspunderea materială a judecătorului trebuie să aibă un caracter subiectiv, iar nu obiectiv, cu alte cuvinte să aibă la origine ideea de vinovăție în exercitarea atribuțiilor de serviciu și să intervină doar în cazul săvârșirii unor fapte grave, care constituie infracțiuni sau, cel puțin, abateri disciplinare, aceasta fiind viziunea normativă de echilibru între independență și răspundere.

Este cert că independența judecătorilor nu echivalează cu o imunitate judiciară în materie de răspundere, fie aceasta civilă ori disciplinară. Cu toate acestea, importante sunt calitatea cadrului ales și garanțiile oferite de acesta. Normele referitoare la răspunderea civilă a judecătorilor prin intermediul posibilității statului de a urmări recuperarea despăgubirilor plătite persoanelor vătămate, trebuie să asigure protecția judecătorilor împotriva presiunilor susceptibile să aducă atingere independenței lor de judecată și să influențeze deciziile acestora¹².

⁹ The Consultative Council of European Judges.

¹⁰ Avizul CCJE din 2019;

¹¹ Avizul CCJE nr.3./2002;

¹² Cauza C-397/19, AX împotriva Statului Român – Ministerul Finanțelor Publice.

V) Îmbunătățirea condițiilor de muncă, premisă a împlinirii misiunii Înaltei Curți de Casație și Justiție.

a) Digitalizarea – componentă a performanței justiției

Într-o eră bazată tot mai mult pe digitalizare și tehnologie, adaptarea sistemului judiciar național la cerințele noilor vremuri reprezintă o componentă importantă a dezvoltării sistemului de justiție, digitalizarea fiind necesară în procesul de reducere al decalajelor dintre sistemul național și cel european.

În prezent, sistemul de justiție se bazează într-o măsură predominantă pe utilizarea suportului material și transmiterea informației prin intermediul căilor tradiționale de comunicare. În acest sens, apreciez că avem nevoie de un sistem modern de justiție, adaptat tehnicii actuale, care să satisfacă nevoile, atât ale personalului din sistemul judiciar, cât și ale justițiabililor. Fără îndoială, digitalizarea justiției este esențială pentru creșterea eficienței sistemului judiciar și reprezintă un instrument clar de îmbunătățire și facilitare al accesului la justiție.

Deși în ultimii ani au fost făcuți pași semnificativi în procesul de adaptare la vremurile actuale, pandemia generată de răspândirea virusului SARS-CoV2 a arătat cât de strâns legat este sistemul judiciar român de procedurile clasice, fiind scoasă în prim-plan necesitatea efectuării într-un mod accelerat de reforme în domeniu. Fără tehnica necesară, fără pregătire în operarea sistemelor digitale și fără reglementări care să guverneze modalitatea de desfășurare a activității, sistemul de justiție a fost nevoit să se adapteze într-o manieră care a reprezentat uneori un factor de stres și aparentă vulnerabilitate, atât pentru personalul din sistemul judiciar, cât și pentru beneficiarii sistemului.

În acest sens, în vederea accelerării reformelor de modernizare consider că se impune urmărirea a patru direcții de acțiune:

a) pregătirea personalului din justiție în vederea operării eficiente a mijloacelor tehnice;

b) asigurarea tehnicii necesare, la nivelul tuturor instanțelor din țară, care să permită o justiție digitală eficientă;

c) reglementarea unor proceduri care să simplifice activitatea judiciară, cu respectarea tuturor normelor în vigoare și garantarea tuturor drepturilor și libertăților justițiabililor;

d) existența unor politici de promovare la nivel național a mijloacelor tehnice deja implementate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și al instanțelor din România, astfel încât să fie accesate de beneficiarii actului de justiție.

Dosarul Electronic, aplicații de comunicare on-line a actelor de procedură, posibilitatea de depunere și înregistrare de cereri și documente prin intermediul poștei electronice, arhivă electronică, sistem de programare la sediile instanței, sunt câteva dintre facilitățile care ar trebui în mod obligatoriu să funcționeze eficient în cadrul tuturor instanțelor. De altfel, așa cum am subliniat, în vederea funcționării eficiente a tuturor facilităților menționate este necesară pregătirea întregului personal al instanțelor în utilizarea eficientă și constantă a acestor mijloace, dar și adaptarea beneficiarilor la un sistem de justiție digital, care oferă încredere și credibilitate.

În acest sens România poate apela la asistența tehnică a Comisiei Europene, disponibilă prin intermediul **Direcției Generale Sprijin pentru Reforme Structurale** (DG REFORM) în cadrul instrumentului de sprijin tehnic (IST), care are un buget total de 864 milioane EUR pentru perioada 2021-2027. Printre domeniile pentru care se oferă sprijin tehnic se regăsește și cel al tranziției digitale, aspect care reprezintă o oportunitate pentru sistemul judiciar român și care apreciez că trebuie valorificat. În domeniul justiției, din astfel de fonduri se pot asigura, de exemplu, asistență tehnică pentru îmbunătățirea eficienței sistemului jurisdicțional și organizarea instanțelor, proiectarea sau punerea în aplicare a programelor de e-justiție și de justiție cibernetică, sisteme de gestionare a cauzelor, pregătirea judecătorilor¹³.

b) Infrastructura sistemului judiciar

Funcționarea eficientă a justiției presupune cu necesitate o infrastructură corespunzătoare: sedii adecvate cu săli de judecată suficiente, dotare materială corespunzătoare, sisteme informatice accesibile și performante.

Apreciez că în activitatea viitorului Consiliu Superior al Magistraturii accelerarea demersurilor privind asigurarea condițiilor corespunzătoare a instanțelor de judecată trebuie să redevină o prioritate. Infrastructura reprezintă o condiție esențială a unui sistem eficient, în care performanța actului de justiție să atingă cele mai înalte standarde.

¹³ Comunicarea Comisiei privind digitalizarea justiției în Uniunea Europeană – O panoplie de posibilități, adoptată în decembrie 2020, reprezintă o strategie menită să îmbunătățească accesul la justiție și funcționarea eficace a sistemelor de justiție prin utilizarea tehnologiei. În plus, IST vine și în completarea măsurilor Comisiei de abordare a consecințelor economice ale pandemiei de COVID-19, și anume Mecanismul de redresare și reziliență, întrucât IST poate sprijini statele membre în ceea ce privește pregătirea și punerea în aplicare a planurilor lor de redresare și reziliență.

Lucrul la domiciliu trebuie să devină pe deplin funcțional, iar sistemul de videoconferință se impune a fi folosit cât mai eficient. Faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează într-un sediu insuficient ca spațiu și impropriu din punctul de vedere al rezistenței constructive, care nu mai corespunde de foarte mult timp nevoilor sale, reprezintă nu doar o chestiune de imagine, chiar și la nivel de percepție publică, dar și un obstacol real în eficientizarea muncii instanței supreme în acord cu exigențele juridice și sociale din spațiul național și european.

Sprijinirea conducerii Înaltei Curți de Casație și Justiție în demersurile legale de obținere a unui nou sediu va constitui o prioritate în mandatul meu de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, în situația în care colegii îmi vor acorda încrederea reprezentării lor.

• **NEVOI IDENTIFICATE ȘI POSIBILE SOLUȚII**

În concluzie, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție am identificat o serie de necesități cărora voi încerca să le găsesc rezolvare în cursul mandatului:

- un statut consolidat al judecătorilor;
- remunerarea adecvată;
- volum optim de muncă adecvat statutului judecătorului unei instanțe supreme și rolului pe care acesta trebuie să îl joace în cadrul sistemului judiciar;
- promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție a unui profil de judecător atașat valorilor independenței, imparțialității, integrității, competenței profesionale, responsabilității;
- consolidarea separării carierei judecătorilor de cea a procurorilor;
- stabilitate normativă și instituțională.

În opinia mea, câteva coordonate ale modului în care putem schimba lucrurile sunt:

- menținerea unui contact permanent cu judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectarea și valorificarea experienței acestora în deciziile asumate în cadrul mandatului;
- asumarea unei responsabilități crescute din partea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv în raporturile cu judecătorii care le-au acordat mandatul;

-
- coerență decizională din partea reprezentanților judecătorilor, în primul rând între reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție și președintele instanței supreme, dar și cu ceilalți reprezentanți ai curților de apel, tribunalelor și judecătoriilor;
 - eficiență crescută a Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv prin reevaluarea competențelor instituției;
 - promovarea transparentă a unei imagini a instituției care să consolideze încrederea în instanța supremă și în Consiliul Superior al Magistraturii;
 - excelență și integritate în îndeplinirea atribuțiilor aferente mandatului;
 - permanenta conectare la realitățile sistemului și dezbateră deschisă a problemelor reale ale acestuia;
 - menținerea justului echilibru între independența judecătorului și responsabilitatea acestuia, în scopul consolidării încrederii în actul de justiție.

CONCLUZII

Marile realizări nu se nasc din zona de confort. Provocările pe care sistemul judiciar le întâmpină zi de zi sunt în același timp oportunități de consolidare a statutului magistraților, de perfecționare a cadrului legislativ, de întărire a încrederii în actul de justiție. Dar, pentru ca provocarea să devină o oportunitate valorificată este nevoie de muncă, seriozitate, încredere, unitate, dăruire și pricepere.

Îmi propun să fiu un om care se va pune în slujba calității, eficienței și performanței sistemului judiciar în ansamblu, dar mai ales un vector de încredere în rolul și statutul instanței supreme și să contribui astfel la dobândirea deplină a recunoașterii valorii și poziției acesteia în sistemul judiciar, recunoaștere care trebuie să se manifeste nu doar teoretic, ci și practic, la nivelul statutului, salarizării și condițiilor de muncă ale judecătorilor.

Îmi doresc să găsesc în colegii instanței supreme sprijinul pentru realizarea obiectivelor propuse și aș fi onorată să le primesc cu deschidere propunerile, sugestiile, dar și criticile.

Sper să obțin încrederea dumneavoastră și voi depune zi de zi eforturi pentru ca încrederea astfel investită să fie capitalizată și să conducă la crearea unei autorități reale, iar nu formale a instituției instanței supreme și a garantului independenței sistemului judiciar, Consiliul Superior al Magistraturii.

Vă mulțumesc pentru sprijin!